

8954

Duplura
ARHIIVKOGU

E. LAID.

1969

TARTU ÜLIKOOLI OSA MEIE VÄLISSUHETES.

See, mida tuli karta — teostus nähtavasti päris iseendast ja loomulikult. Tartu Ülikooli 300-aastane juubel, mis kaunis laialt äratas tähelepanu välismaa ajakirjanduses, eestkätt aga meie omal kodumaal, pani samal ajal unustama Tartu Ülikooli. See paradoksaalsena kuulduv tõsiasi maksab vähem meie Alma Materi vanemate aegade kohta, mille elustamiseks ja eriti ülistamiseks leidis tahet ja oskust sellele lähedal seisnud saksa kultuurkonnas. Meil endil läks aga paljude ülesannetega ja korraldustega, eriti aga mitme informatsioonibüroo asutamisega, kahjuks meelest Ülikool, juubilar ise, selle olu, selle senine töö ja kõigepäält selle tähendus ja osa meie kultuurelus. Tartu Ülikooli 300-aastane juubel, korralduslikult õnnestund, ei toond meile Tartu Ülikooli kuigipalju lähemale, vähemalt selle viimast, meie oma uudismaale külitud perioodi mitte tarvilisel määral. Seda oli tunda kõiges — meie ajakirjanduse päämiselt ametlikku informatsiooni toovais teateis, kultuurtegelaste ridade vahele poetet sapistes märkustes, arvuliseltki kasinasis artikleis, ja lõpuks pääle audoktorite-tüli polnud nähtavasti ühtegi küsimust, mis oleks Ülikooli 300-aastase juubeliga ühenduses huvitand meie avalikku arvamist, niipea kui väliskülalised ja nende mõne osa värvikad mantlid olid lahkund meie kodumaa pinnalt. Tartu Ülikool pole veel ei küllalt armsaks ega lähedaseks saand meie laiemais kultuuripüüdeis, selle jaoks ei leidu nähtavasti veel otseselt sooja südant meie massipsüühhes.

Põhjusi selleks on vist mitmeid ja need pole ühekülgsed; neid tuleb otsida nii väljaspool Ülikooli kui ka Ülikoolis endas. Käesolev lühikene kirjutis pole õieti määratud selleks. Allakirjutanu on siin käsiteldavaks valind ühe neist küsimusist, mis on seotud Tartu Ülikooli olu ning ülesannetega ja mida — ta usub — meil seni pole nähtud veel küllalt konkreet-sena. See on nimelt Tartu Ülikoolile langev osa meie omariikluse ja kultuuri esindamisel välismaal.

Juba meie omariikluse loomispäevist alates on põhjusega pühendet tähelepanu meie välispropagandale, mille otstarbeks on kindlustada hääd nime ja usaldust meie omariikluse ja selle poolt kantud eluavaldiste vastu väljaspool. Pole tarvidust hakata siin üksikasjalisemalt põhjenda-ma, mil määral iga kultuurkonna või rahva hää välispoolne maine ja sellest tingitud usaldus selle töösaavutuste vastu on samale rahvale tähelepandavaks reaalseks jõuks. Sarnane maine ei soodusta üksi rahvuslikku või riiklikku tervikut, vaid see kandub õige suurel määral üle ka

iga selle terviku üksikliikmele, piirates ning laiendades sellegi tegevusvõimalusi ning koguni töötingimusi väljaspool. Rahvusvahelise usalduse kasvamine või kahanemine on samal ajal teatavaks objektiivseks kontrolliks iga riikluse või kultuurkonna eluavaldiste stabiilsuse ja töötagajärgede väärtuse üle.

Eriti meie kui väikerahva tulevikuperspektiiv oleneb, pääle meie oma seesmise kandejõu, ka suurel määral sellest, kui palju me suudame osalistuda rahvusvahelises poliitilises ja kultuuri elus. Pole üksi tähtis, et teatav indiviid, olgu see üksik- või laiem kultuurindiviid, oleks töövõimne, vaid ka see, et tema töö leiaks väljaspool tarvitamist. Isoleerituna on raskelt mõeldav endale kõrgemaid nõudeid asetava kultuuri areng.

Neist üldpõhimõttest olenemata — missugused on meie tegelikud võimalused välispoolsete sidemete loomiseks ja ühes sellega sääl meie kultuurkonna nime tutvustamiseks?

Meie riiklusel ja kultuuril puuduvad ulatuslikumad ajaloolised traditsioonid. Vana ja mõnel alal aktiivne olnud kultuur pärandab väga kauaks rööbiti ka selle kultuuri hää nime, ilma et igal põlvel tarvitseks neile saavutusile anda tähelepanavat lisa või neid ületada. Meil pole selles mõttes eelkäijaid ja meie nimele talletet tagavarad rahvusvahelise kultuuri alal on veel seevõrd kasinad, et meid nende järele vähe tuntakse.

Meie rahva ja maa suurus pole omane väljaspool äratama kas või seda lihtsat jõuteadvust, mis suuremaid rahvaid hoiab unustusse jõudmast ka nende eneste suhtelise passiivsuse juures väljapoole.

Maailmaturgu valitsevad tööstusharud puuduvad meil, ja ka spordis või mõnel muul rekordalal pole meil olnud erilist püüdu ega ka õnne.

Välismaal käijate hulka kuulub meil päämiselt ametlik bürokraatia ja jõukas kesk-kiht, kes mõlemad meie omakultuuri teadvuses sammuvad vaevalt esirinnas ja kes välismail oma piirita imestusega kõige võõra vastu ja omamaise alatise alahindamisega meie rahvusvahelist prestiiži vaevalt soodustavad.

Niimoodi tunneb välismaa meid õieti, pääle harvemate muude juhuste, ajakirjandusest (kroonitud päade külaskäigud; pääle selle tihti väärteated saksa allikaist), entsüklopeediaist (vananend ja tihti sihilikud andmed), maadeteaduse õpperaamatuist (tavaliselt vananend andmed), postmarkidelt j. m. sellesarnaseist mehaanilisist allikaist, kust meelde jääb vast ainult maa nimi ja paremal korral ka asukoht.

Kui meie ei taha illusoorseks kasvatada oma rahvuslikku iseteadvust, siis peame möönma, et oleme, välja-arvatud mõned naabermaad, küll veel suurelt osalt tundmatud väljaspool. Ka eelarvamusteta välismaa ei oska meist tavaliselt kujundada oma arvamist ei ühes ega teises sihis, kuna teadmised meist on siin veel üldse kasinad. Veel enam, üldisest teadmattusest võite väljaspool oma maa ja rahva kohta pigemini kohata eelarvamusi kui häatahtlikku uudishimu.

Korralduslikkude ja administratiivsete abinõudega meie tösi küll ei saa kuigipalju otseselt kaasa mõjuda oma nime ja maine kujunemisel väljaspool. Küll võime aga korralduslikkude abinõude kaudu soodustada või takistada neid eeldusi, mis on omased kasvatama meie nii seesmist kui välist prestiiži. Mõtlemine meie välispropaganda tegureile ja neid rakendada püüdmine on seetõttu ikkagi reaalne ülesanne, millest peaksid olema huvitet meie avaliku elu consules.

Meie riiklik propaganda toimub õieti pääasjalikult organi kaudu, millest seni polnud veel juttu — see on meie välisesindus. Ka kultuurpropaganda võimaluste piirides on nende riiklike asutiste ülesandeks. Meie välisesinduste võrk on nimeliselt kaunis ulatuslik. Eesti Vabariigil on 1932. a. saatkondi, konsulaate ja aukonsulaate kokku 150 asutist 137 linnas, 40 maas ja asumaas üle kogu maailma¹⁾. Teoreetiliselt võiks säärane tähelepanav välisesinduste võrk evida suuregi tähtsuse Eesti riikliku mõtte ja eesti kultuuri propageerimisel välismail. Kuid küsimus muutub siiski tunduvalt, kui me lähemalt tutvume meie välisesinduste iseloomu ja nende poolt teostatava propaganda võimalustega.

150-st mainitud välisesindusest on saatkondi teatava ametnikkonnaga ja kohapääl elava saadikuga ainult 10. Kõik ülejäänud on kas nimelised saatkonnad (saadik ühes ametnikkonnaga asub teises riigis), konsulaadid ja suurimalt osalt (84%) aukonsulaadid. Eesti välisesinduses, ka eelpool mainitud 10 saatkonda kaasa arvatud, teenib, pääle tehnilise personaali, kokku 40 eestlast 26 eri asutises ja linnas. Kui arvestada, et mõni aukonsul on kas eestlane või valdab eesti keelt, siis võib eesti keeli pöörduda kokku 36 E. V. välisesinduse poole 34 eri linnas. 106-es ehk 71% meie välisesindusist ei vallata üldse eesti keelt, millega tuleb paratamatult leppida, teades, et need kõik on eranditult aukonsulaadid.

Samal ajal tohiks olla ilmne, et võimalused tõhusaks välispropagandaks on sääl väga kasinad, kus puudub endalgi keele, iga kultuurkonna olulisima külje, tundmine. Meie välisesinduste tehnilised võimed meie omariikluse, eriti aga kultuuri propageerimisel kuivavad niimoodi tugevasti kokku ja jäävad lõpuks olulisemalt peatuma ainult neil 40 diplomaatja konsulaarkorpuse liikmel, kelledest eelnevas oli juttu. Kuid ka nende 40 isiku teotsemise juures on tarvis arvestada veel paljusid küsimusi, kõigepäält nende mitmesuguseid muid ametikohuseid, nende endigi võimeid, aga veel suuremal määral huvialasid. Pääle puhtriikliku propaganda, mille kohta meil on põhjust arvata, et see meie välisesinduste kaudu võimaluste piirides teostetakse, jääb niimoodi kitsamalt kultuuriliste küsimuste jaoks varuks võrdlemisi vähe reaaljõudu. Lisaks on välisesinduste kaudu juhitud propagandal üldse kindlad raamid, mis on

¹⁾ Vrd.: Eesti Vabariigi esindajad välismaal. Välisministeerium. Tallinn 1932.

määratud diplomaatlike kommete ja traditsioonide poolt ja mis selle propaganda nii jõu kui ulatuse kaunis tähelepandavalt kammistavad.

Neil ja muil lühidalt kõne all olnud põhjusil saab küllalt tähtsaks osa, mis langeb Tartu Ülikoolile eriti meie kultuuri esindamisel väljaspool.

Teadus on viimaseil aastakümneil ikka enam ja enam saand rahvusvaheliseks tervikmõisteks, milles igal rahval resp. maal on täita see osa või ka tühemik, mis asub tema territooriumi kohal. Kuna teadus väga laialt haarab ka kõiki tegeliku elu alasid, tehnikat, majanduselu üldmõistena ja kõiki selle eriharusid, ühiskondlikku elu, kasvatust jne., siis on teadus kasvand väga tähelepandavaks reaaljõuks, mida kasutavad ja samal määral jälgivad kõik kultuurrahvad. Rahvusvahelise teadusega kontaktis olla ja oma teadust selle tasemele tõsta, see on vaimlisel alal kujunend pea samaks kui relvastusküsimus sõjaasjanduses. Seejuures pole tarvilisel nivool püsimiseks teaduses, teaduse ja selle probleemide rahvusvahelise ulatuse juures, üksi tarvilik sel alal pakkuda ikka uusi ja uusi avastusi, vaid on olulise tähendusega ka juba oma regiooni materjali kogumine, valitsemine ja läbitöötamine. Juba kohusetruult ja tarviliku põhjalikkusega tehtud teaduslikud materjaliavaldused ja analüüsid on üldteadusele harilikult seevõrra olulised, et leiavad väljaspool laiemas ulatuses tähelepanu ja tunnustust. Kui meie selt seisukohalt hindame Tartu Ülikooli seni tehtud tööd ja arvestame objektiivsete arvudega, siis näeme peagi, et Tartu eesti Ülikooli osa rahvusvahelises teaduses pole kaugeltki nii väheulatuslik, nagu seda tihti ka meie eneste ringkondades arvatakse. Tartu Ülikool oli 1932. aastal sidemeis ja suurimalt osalt ka väljaannete-vahetuses 1957 mitmesuguse asutisega 537 linnas, 63 maas ja asumaas üle terve maailma²⁾ (vt. juuresolevat kaarti). Neile asutisile on Tartu Ülikool 1919—1932 mitmesuguseilt erialadelt saatnud kokku umb. 58.000 lk. teaduslikku perioodikat³⁾, lisaks paljude autorite eritöid, mis on ilmund väljaspool Ülikooli ametlikke väljaandeid. Tartu Ülikooli välissidemete-võrk, ehk küll meie välisesinduste võrguga otsekohe mitte võrreldav, on sellest niimoodi umb. 13 korda tihedam. Kuid ka kaudsel teel teostet võrdlus lubab siiski Tartu Ülikooli osa meie riikluse ja kultuuri välispropagandas näha küllalt olulisena.

Ligi 2000 mitmesuguses asutises üle terve maakera mitte üksi ei tuleteta pea iga-aastaselt meelde meie kultuurkonna nime, vaid antakse võimalust ka tegelikult tutvuda meie kultuurkonna saavutistega⁴⁾.

²⁾ Tartu Ülikool sõnas ja pildis, lk. 25. E. V. Tartu Ülikool, Tartu 1932.

³⁾ Tartu Ülikool sõnas ja pildis, lk. 24.

⁴⁾ Kuidas need asutised jaotuvad eri kultuurkondade järele, nähtub päale juuresoleva kaardi teoses „Tartu Ülikool sõnas ja pildis“ joon. 14. Tsiteeritud joonisest selgub, et Tartu Ülikooli rahvusvahelises, võrreldes ülikooli vanemate perioodidega, on märgatavalt tõusnud. Kui 1880. a. (Tartu Ülikooli saksa perioodi õitseaial) ülikooli välissidemete (= väljaannete-vahetuse) koguarvust langes Põhjamaadele (Skandinaavia + Soome) umb. 6% ja 1912. a. (Tartu vene ülikooli ajal) umb. 7,5%, siis 1932. a. Tartu

Igaühes neist asutisist leidub erialale vastavalt vähemalt mõni isik, kes niimoodi meie teadusliku töö tagajärgi pidevalt jälgib ja meie kultuur-elule juhuse korral nii ametivendade seas kui ka laiemas ringkonnas teeb omaalgatuslikku propagandat, sel eeldusel muidugi, et meie poolt pakutud teaduslik ainekik püsiks tarvilisel kõrgusel. Ka ennast asetades vastuvõtja seisukorda peab mõnma, et meilegi, eriti kui on küsimuses kauge ja vähetuntud maa, palju püsivamat mõju avaldab ning võimaldab oma-poolse arvamise kujundada, kui meie pääseme vahenditult tutvuma selle maa kultuuri saavutistega, nagu kirjanduse, kunsti ning teaduslike eriväljaannetega. Ka rahvusvahelisele üldsusele mõjuvad meie kultuur-propaganda seisukohalt palju enam selle üldsuse liikmete nähtud või ka töö juures tarvitet meie kultuurloomingu reaalsed näited kui paljud banketikõned. Et esitatu pole üksi teooria, selleks on meil lähemast minevikust tarvitada iseloomulik näide. Kui läind sajandi lõpul Soome nii riiklik autonoomia kui kultuurelu sattus tõsisesse hädaohtu Peterburist tuleva tugeva venestussurve tõttu, siis reageeris sellele Lääne-Euroopa nimekas haritlaskond avaliku protestiga vene tsaari ees⁵⁾. Kogu Lääne-Euroopa avalik arvamine oli valmis kaitsema kultuuri iseseisvust, mida ta tundis kui loomisvõimelist ja iseseisvat lisa maailma üldkultuurile. See polnud eeskätt niivõrd ei Soome diplomaatia ega ka Soome riikliku traditsiooni võit kui nende paljude ennastalgavate ja tihti tegelikult elus tähelepanemata jäävate töömeeste võit, kes sajandite jooksul armastuse ja hoolega olid kogund varasid Soome kultuuri salvedesse ning neil aidand maksvusele pääseda ka väljaspool oma maa piire. Kultuurajaloolises perspektiivis jääb püsima ikkagi ainult see, mida keegi on saavutand, ja mitte see, kelleks ta end ise peab.

Võib aga küll küsida, kas see töö, mis Tartu Ülikoolis tehakse ja on tehtud, on omane meid esindama väljaspool? Võib-olla on osa sellest veel seevõrra kobav ja asjaarmastuslik, et see mitte üksi ei küündi rahvusvahelise teaduse tasemeni, vaid võib-olla koguni representeerib meid halvast küljest. Kui see nii olekski, oleks ikkagi ainukene siit tehtav järeldus — et meie peaksime püüdma oma kultuurilise loomingu taset tõsta. Kuid tegelikult pole objektiivsete andmete alusel Tartu Ülikooli positsioon rahvusvahelises teaduses kaugeltki meie skeptikute arvamisele vastav. Et Tartu Ülikooli teaduslik tegevus on väljaspool

Ülikooli välissidemete koguarvust langeb Põhjamaadele 14%. Vastavad suhtarvud teiste kultuurkondade kohta on: Venemaale 1880. a. — 28%, 1912. a. — 26%, 1932. a. — 15%; Poolale ja Čehhoslovakkiale 1880. a. — 2%, 1912. a. — 6%, 1932. a. — 7%; Saksa-maale ja Austriale 1880. a. — 38%, 1912. a. — 27%, 1932. a. — 18%; Romaani maadele 1880. a. — 3%, 1912. a. — 8%, 1932. a. — 9%; Inglismaale ja Am. Ühendriikidele 1880. a. — 5%, 1912. a. — 8%, 1932. a. — 15%. Nagu näeme esitet arvudest, Tartu Ülikooli vanemate perioodide ilmselt ühekülgne kultuurorientatsioon on andnud praegu aset enam ühtlastele sidemetele maailma kõigi tähtsamate kultuurkondadega.

⁵⁾ Pro Finlandia, 1899. Les adresses internationales à S. M. L'Empereur-Grand-Duc Nicolas II.

Ex bibl. univ. Tart.

äratand usaldust ja tähelepanu, selgub juba sõlmitud teaduslike side-
 mete rohkearvulikkusest. Säärased sidemed, kuna nad kumbagi poolt
 kohustavad (väljaannetevahetus), tekivad kõigepäält ju vastastikuse
 huvi alusel. Samuti oleme otsekoheisest allikaist võind kuulda, et näi-
 teks Skandinaavias Tartu Ülikooli juures rahvuslike ja kodumaiste
 teaduste alal tehtud töö on leidnud üldist tunnustust ja ühes sellega
 säälses kultuuriringkonnas on harjutud meie kultuurelu hindama küllalt
 tõsiselt. Kui ka mõnel pool välismaal suuremais erialalises keskuses võr-
 relda sääls tehtavat tööd, eriti aga sinna mitmelt poolt kokku tulevaid
 erialalisi teaduslike väljaandeid meie vastavate instituutide nii töö kui
 ka publikatsioonidega, siis võib küll võimaliku objektiivsusega väita, et
 Tartu Ülikoolis paljudel aladel on valmind ning valmimisa väga tõsist
 ning tähelepanuväärivat teaduslikku loomingut. Tartust on näiteks
 väljund uusi metodoloogilisi aluseid (geograafia, astronoomia, neuro-
 loogia), siin on esmakordsena teostat laiemaulatuslike teadusliku ainekogu-
 kogumisi (muinasteadus), läbi viidud ja osalt pooleli suuremaid süste-
 maatilisi uurimisi (eesti keel, ajalugu, rahvaluule, astronoomia, zoolo-
 oogia, botaanika, geograafia, geoloogia, metsandus jt.), tunduvat aktiiv-
 sust üles näidatud välispoolse ainekogu läbitöötamisel (rahvaluule, soome
 sugu keeled, muinasteadus, botaanika, astronoomia), on mitmel alal osa
 võetud rahvusvahelisest uurimisvõrgust (meteoroloogia, astronoomia,
 zooloogia), on tehtud rakendusteaduslike leiutisi (füüsika) j. m. Ja
 see, pääle igal alal arendet kitsama teadusliku ja pedagoogilise tegevuse,
 on küllalt suur tagajärg ülikooli tarvis, mille uued teaduslikud traditsioo-
 nid algavad õieti alles teist aastakümnet. Tartu Ülikooli senised töötule-
 mused tohiksid nii siis küll olla ainult soodsad, ülikooli esindades meie
 üldist kultuuriloomingut väljaspool⁶⁾.

⁶⁾ Lähemalt nii nende kui ka teiste Tartu eesti Ülikooli töösaavutiste kohta vt. tsi-
 teeritud koguteoses „Tartu Ülikool sõnas ja pildis“. Et tekstis esitet väited ei püsiks
 siiski üksi autoripoolsetena, juhime siin reale välismaalaste poolt avaldet kirjutsile,
 milles Tartu Ülikooli juures tehtud tööd on hinnatud tunnustavalt või ka sagedasti kiit-
 valt. Ruumipuudusel on meie ülikooli juures esitet ainetest ringist võidud nimet andmeid
 tuua ainult võrdlemisel väikese ainetesektori kohta ja sedagi mitte tühjendavalt:

Eesti keel ja suukeeled: Virittäjä (Helsinki) 1923, lk. 110 jj., 130 jj.;
 1928, lk. 376; 1932, lk. 164 jj. — Revue des Études Hongroises et Finno-Ougriennes
 (Paris) III, lk. 80 jj. — Bulletin de la Société Linguistique de Paris XXVI, lk. 269;
 XXVIII, lk. 221 jj. — Magyar Nyelvőr (Budapest) LIV, lk. 87. — Nyelvtudományi
 Közlemények (Budapest) XLVI, lk. 291 jj.; XLVII, lk. 119 jj. — Ungarische Jahr-
 bücher (Berlin) XI, lk. 135 jj., 461.

Rahvaluule: Laographia (Athenai) 8, lk. 578 jj. — Ethnographia (Buda-
 pest) 33, lk. 108 jj. — The Journal of English and Germanic Philology (Urbana,
 Illinois) 22, lk. 433 jj. — Zeitschr. d. Vereins f. Volkskunde (Berlin) 33/34, lk. 116. —
 Ungarische Jahrbücher (Berlin) V, lk. 111 jj. — Nederlandsch Tijdschrift voor Volks-
 kunde (Antwerpen) 28, lk. 187. — Mensch en Maatschappij (Leiden) 1928, lk. 459 jj. —
 Virittäjä (Helsinki) 1928, lk. 371 jj.; 1929, lk. 164 jj.; 1930, lk. 19 jj.

Etnograafia: Etnografičnyj Visnyk (Kyiv) I, lk. 153 jj. — Bulletin du
 Musée National d'Ethnographie de Sofia VIII—IX, lk. 308 jj. — Folk-Lore (London)

Eelöeldust ei pruugi järeldada, nagu peaks allakirjutanu teaduslikku loomingut pea ainukeseks vahenditu konkti abinõuks meie ja välismaa vahel. Neid kontaktipunkte on muidugi veel palju teisigi, eriti aga kultuurloomingust kunst laiemas mõttes, maalikunst, teater, muusika, kirjandus. Neil alul on teatavail tingimusil massiliseks levikuks ning vastavalt kultuurpropagandaks koguni paremad eeldused kui ikkagi kitsamaisse ringidesse jääval teadusel. Kuid teadusel on kunstiga ja mõne teisegi alaga võrreldes siiski see ülekaal, et siin, eriti mis puutub rahvuslike ja kodumaiste teaduste alal tehtud tööde, on see väljapool peagu igal juhul kasutatav ja väärtuslik, kuna selle ainestik on väljapool suurelt osalt uus. Juba keskmise andekusega töömees võib püsivusega paljudel meie teadusaladel saavutada üldiselt tunnustetavaid tulemusi, kuna mitmel muul vaimutöö alal on rahvusvahelise võistluse tõttu nõuetavad õige erakorralised võimed läbilöömiseks.

Teadus, koos meie muu kultuurloominguga, on ala, kus meil on kõige paremaid eeldusi rahvusvahelisse kultuurmaailma pääsemiseks ja endile nime võitmiseks. Seda reaalselt asjaolu peame nii õieti hindama kui ka teadlikult kasutama, kui tahame kultuurivõimse rahvana end maksma panna. Meil peaks avalikus arvamuses ja eriti selle juhtide hulgas vast enam kui seni hindamist leidma teaduslik töö ja selle tegijad. Laiemate ringkondade usaldus ja sellest kasvav soodne tööõhkkond aitab palju kaasa meie teadusliku tööpõllu viljakusele.

Ülikool ei tohiks koondamisel muutuda ainult riiklikuks ametiasutiseks, kõrgemaks kutsekooliks. Viimane hädaoht muutub otsekohe reaalseks avalikkuses juba üles tõstetud seisukoha puhul, asendada mõningal alal kulude kokkuhoiu mõttes määralisi professoreid ja dotsente era-

XXXIX, lk. 303 jj. — Čelovek (Leningrad) 1928, lk. 115 jj. — Fataburen (Stockholm) 1930, lk. 47.

Ajalugu: Archeion (Warszawa) IX, lk. 70 jj. — Przegląd Historyczny (Warszawa) 1932, lk. 128 jj. — Historiallinen Aikakauskirja (Helsinki) 1927, lk. 229 jj.; 1931, lk. 313. — Historisk Tidskrift (Stockholm) 1932, lk. 238 jj. — Svenska Dagbladet (Stockholm) 31. VIII. 1931.

Astronoomia: The Journal of the British Astronomical Association (London) 34:4, lk. 148. — Le Matin (Paris) 18. III. 1924. — Harvard College Observatory, Circular 281. — Kopff, A. Handbuch d. Astrophysik (Berlin) IV, lk. 478 jj., 488. — Meddelande från Lunds Astron. Obs., Ser. II, nr. 60, lk. 10. — Comptes Rendus de la 5-me séance de la Commission Géodésique Baltique, lk. 139. Helsinki 1931. — New-York Times 8. IX. 1932.

Botanika: Meldinger fra Norges Landbrukskøiskole (Oslo) 2, lk. 147, 152 jj. — Planta (Berlin) I, lk. 1 jj.; IV, lk. 209. — Stiles, W. Permeability, lk. 248 jj. London 1924. — Folia Cryptogamica (Szeged) I, lk. 260. — Höber, R. Physikalische Chemie d. Zelle u. Gewebe, lk. 450, 451, 523, 631, 638. Leipzig 1926. — Linsbauer, K. Handbuch d. Pflanzenanatomie III, lk. 30; IV, lk. 135, 144, 147; V, lk. 130. Berlin 1927./1930. — Genetica (s Gravenhage) XI, lk. 325 jj. — Bechholdt, H. Die Kolloide in Biologie u. Medizin, lk. 269, 271, 309. Dresden 1929.

Geologia: Neues Jahrbuch für Mineralogie etc. (Stuttgart) 1931. III, lk. 471 jj., 778 jj.

dotsentidega, kes tegelikus elus töötaksid arstidena, advokaatidena jne. On ilmne, et isikud, kes suurema osa oma tööjõust jätavad omale tegelikule kutsealale, ei saa Ülikoolis olla muud kui mehaanilised õpetajad. Teaduslik töö jääb sellisel juhul, nagu seda kujukalt osutab Venemaa näide, kus ülikooli õppejõud on tugevalt kooratud mitmesuguste kõrvalülesannetega, peagu täiesti seisma, ning ühes sellega suuresti vähenevad ka meie võimalused rahvusvahelises kultuurmaailmas omale positsiooni võita.

Kui osa seni ülikoolis tehtud tööst pole küündind veel soovitava tasemeni, siis ei saa riiklikult seisukohalt mõeldes asja parandada ülikooli töövõimaluste koondamisega. Tuleks nõudeid suurendada ülikoolis endas ja kõigepäält hakata nõudma meie teadusliku töö tegijailt paremat kvalifikatsiooni. Ühes loova teadusliku töö võimaluste vähenedamisega Tartu Ülikoolis lõikame endilt ise rahvusliku iseteadvuse kõige olulisema oksa. Tartu Ülikool on nii reaalne kui tähtis tegur meile rahvusvahelise prestiiži taotlemisel kui ka meie riikliku ja kultuurilise iseteadvuse kasvatamisel. Kui suurel määral me seda tõsiasja oskame hinnata ja seda kasutada, sellest oleneb meie kultuuri tulevik.

TARTU ÜLIKOOLI VÄLJAANNETE VAHETUS

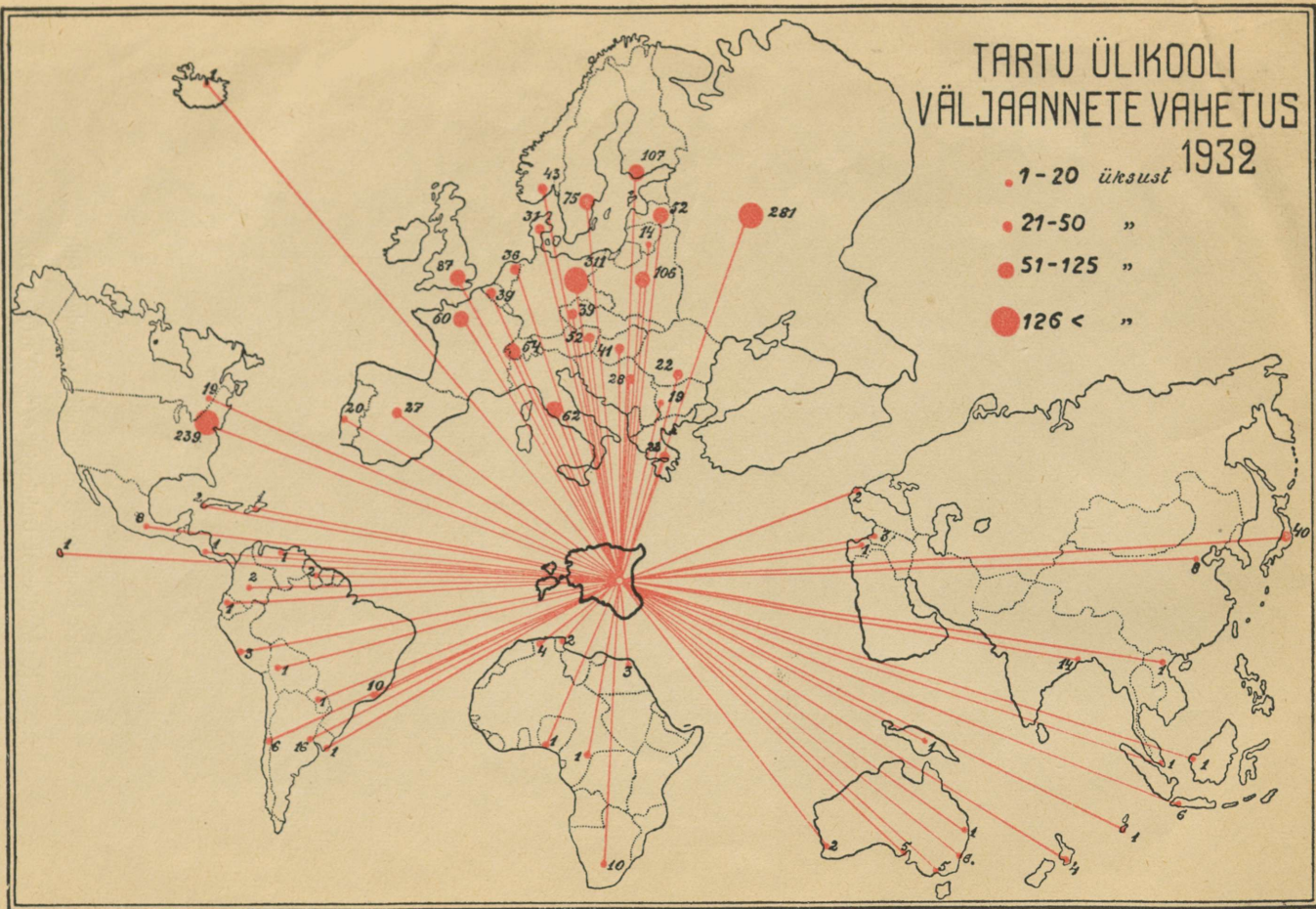
1932

• 1-20 üksust

• 21-50 "

• 51-125 "

• 126 < "

Tartu Ülikooli ja selle juures töötavate tead. seltside väljaannete (perioodika) vahetus välismaadega a. 1932. Vahetusüksuse all on siin mõeldud Tartu Ülikooli või selle juures töötava ühe asutise väljaannete vahetust ühe välismaa asutisega. (Koguteosest „Tartu Ülikool sõnas ja pildis“.)

A

8454

156154

Äratrükk koguteosest „Kultuuri ja teaduse teilt“.

K. Mattieseni trükikoda o/ü., Tartu, 1932.